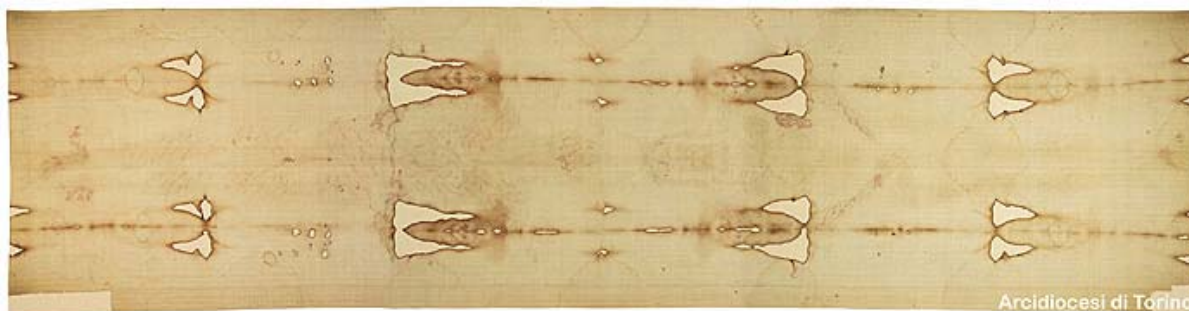

A torinói lepel

A pozitív tények

A kereszténység egyik legnagyobb becsben tartott ereklyéje a torinói Szent János székesegyház királyi kápolnájában őrzött lepel.¹

A lepel 436 cm hosszú, 110 cm széles halszálkamintásan szőtt világos alaptónusú lenvászon kendő.² A kendőn hossz tengelyével párhuzamosan háromszög alakú égési sérülés nyomai láthatók, egyes helyeken az égett anyagban hiányok keletkeztek, más helyeken „pörkölődés” ismerhető fel.³ A leplen egy megkínzott és keresztre feszített férfi testének lenyomatszerű képmása látható. A képmás a leplenél kissé sötétebb, halvány és elmosódó foltokból ismerhető fel. A hagyomány szerint ebbe a lepelbe burkolták a keresztről levett Jézus Krisztus holttestét, és ebben a lepelben helyezték sírboltba.

A torinói lepel

A leplen látható kép értelmezéséhez az újkori technika nyújtott segítséget. 1898-ban Secondo Pia ügyvéd, amatőr fényképész engedélyt kapott arra, hogy a lepelről fényképfelvételt készítsen.⁴ Megdöbbentő felismerésre jutott: **a lepelről készült filmen pozitív kép jelent meg.** Ez azt jelenti, hogy a leplen a negatív kép látható, (ezért tűnik homályosabbnak, kevésbé kontrasztosnak). A lepelről készített negatív hordoz vizuálisan is információt nyújtó pozitív képet. Vagyis **a halotti lepel a valódi negatív.** A felfedezés tudományosan is izgalmas kérdéseket vet fel.

¹ A torinói halotti lepelről szóló irodalomból Víz László: A torinói halotti lepel c. az Ecclesia kiadónál több kiadásban megjelent könyvét ajánljuk.

² Megvizsgálták, hogy a lepel milyen mikrorészecskéket, virágpór nyomokat tartalmaz. Az analízis eredményei azt mutatják, hogy a lepel olyan növények pollenjeit tartalmazza, amelyek jellemző módon Palesztinában 2000 évvel ezelőtt voltak honosak.

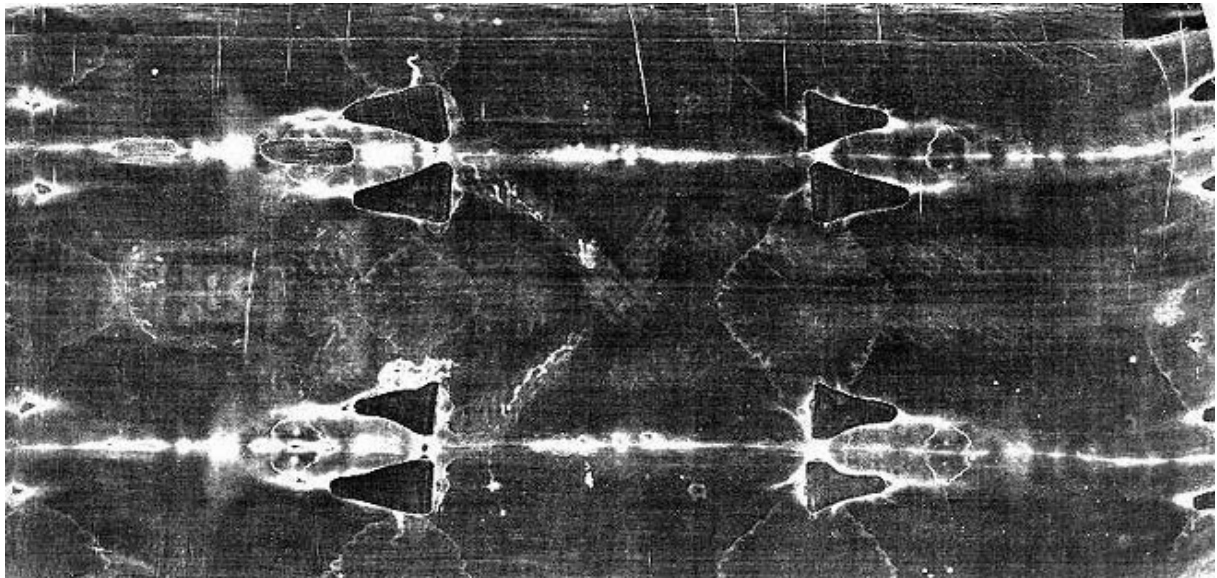
³ A leplen látható háromszög-alakú foltok egy tűzvész okozta sérülések nyomai. A leplet 1532-ben negyvennyolc rétre hajtva egy ezüst ládikában őrizték a franciaországi Chambéry várkápolnájában, amikor egy éjjel tűz keletkezett. A kazetta átizzott, az egyik sarka kis híján megolvadt. A lepel izzó kazettával érintkező részein sötét színű égési (pörkölődési) sérülések keletkeztek, egyes részek teljesen kiégtek.

⁴ A 20 perces expozíciós idővel 51 cm-szer 63 cm-es negatívra készült a felvétel.

Figyelemre méltó a leplén látható képmás információ-gazdagsága és anatómiai pontossága. Felismerhetők a haj, bajusz, szakáll, a szem és szemöldök, az orr és a száj, a mellkas, a mellkason keresztezett kezek, a combok és térdek. A holttest hátoldaláról ugyanilyen pontos és részletes a kép. Az antropológusok szerint a leplén látható kép egy 30-33 éves, mintegy 180 cm magas és 80 kg súlyú férfi holttestének lenyomata.

A test teljes felületét tetőtől talpig sebek és vérfoltok borítják. A leplén felismerhető sebek pontosan megegyeznek azokkal, amelyeket az evangéliumokban olvasott szenvedéstörténetből ismerünk. Jól láthatók a megkorbácsolás nyomai, a töviskorona okozta sebhelyek, az arculütés következményei a feldagadt orcán, és különösen a kézen és a lábon látható sebhelyek valamint a katona lándzsájának nyoma a test jobb oldalán.⁵

Az arc képét felnagyítva a halott jobb szemén pénzérme képét látjuk, egy Pilátus által 31-32-ben veretett leptont.

A halott negatív képmása a filmen

A lepelrel kapcsolatos legfontosabb kérdés a következő: „hogyan került” a lepelre a holttest lenyomata, vagyis hogyan jött létre az igazi negatív kép. Segítségét a kendő sérülése jelent: megállapítható, hogy a leplén a holttest lenyomatát pontosan olyan anyagszerkezeti változások okozzák, mint amelyeket a tűzvész okozott. Az anyag megpörkölődött, a **halott lenyomata ráégett a vászonra**. A kérdés elgondolkodtatta a tudományos élet szkeptikus képviselőit.

A lepel tulajdonságaira irányuló vizsgálatok jelentős állomása az volt, amikor a Szentszék beleegyezett abba, hogy radiokarbon analízissel vizsgálják meg lepel korát. A lepelből kis

---

⁵ Figyelemre méltó, hogy a lepel tanulsága szerint – ellentétben a hagyományos ábrázolásokkal – a keresztre szögezés nem a tenyéren keresztülvert szögekkel történt, hanem a csuklón keresztül.

részt kivágtak és megvizsgálták a szövetdarab C^{14} izotóp tartalmát. A C^{14} -es vizsgálat nem várt eredményt hozott, eszerint a vásznat valamikor a középkorban szőtték, és 7-800 éves lehet. Következésképpen a képmás is a középkorban keletkezett. Ez pedig megingatni látszott azt a meggyőződést, hogy a leplen Jézus Krisztus arcának és testének lenyomata látható. Az eredmény sok keresztényt elbizonytalanított.

A radiokarbon vizsgálat azonban új kérdéseket vetett fel. Újra és újra kérdezik, mit látunk a leplen, és mit gondoljon róla a keresztény ember, aki a tudomány szempontjait is figyelembe szeretné venni. Mit gondoljunk az ellentmondásos eredményekről? Úgy tűnik azonban, hogy a tudományos válasz igénye folyamatosan megjelenik. Természetes az is, hogy a tudomány módszereit, eredményeit és különösen előfeltevéseit tévesen is lehet értelmezni és magyarázni. Közhely: a tudománnyal is vissza lehet élni. Ezért nagyon fontos, hogy a tudományos gondolkodás természetével népszerű szinten, mégis kellő pontossággal megismerkedjünk.

Tudományos következtetés

A tudomány szigorú szabályok szerint épülő gondolati építmény. Az ember világának értelmezését tűzi ki célul, tiszteletben tartva a logika szabályait, figyelembe véve az értelmezés természetét és nehézségeit. Elméleteket konstruál, amelyeket mindaddig elfogad, ameddig nem „falszifikálódnak”, vagyis a tapasztalattal való akár egyetlen ütközés nem kényszeríti a kutatót az elmélet elvetésére vagy módosítására.

A tudomány általános érvényű kijelentéseket tesz. Például egy néprajzkutatót nem hoz lázba a faluban egy ember valamely furcsa szokása, a néprajz tudósát akkor érdekli egy szokás vagy viselkedés, ha az általában jellemző a falura. A tudomány nem foglalkozik izolált jelenségekkel, így a megtestesülés, a feltámadás (és egyetlen más csoda sem) lehet a tudományos vizsgálat tárgya, nem lehet sem történettudomány, sem a természettudomány számára kérdés. A tudományok nem vizsgálhatják és – értelemszerűen – nem is tagadhatják a csodákat. A csodát tagadhatja a hitetlen: nem hiszi el, hogy Jézus meggyógyította a vakot. Az állítást nem alapolhatja azonban tudományos érvelésre, a történelemnek, a fizikának, az orvostudománynak nincs eszköze arra, hogy egy csodás szemgyógyításról bármit is mondjon. Nem magyarázhatja, és nem tagadhatja.

A gondolkodás szélesebb körű tevékenység, mint a tudományos gondolkodás. Az ember gondolkodhat tudományos igényességgel a természet vagy a társadalom jelenségeiről, gondolkodhat ezekről a tudomány igényeit némileg mellőzve, szembe is kerülhet a tudománnyal, ekkor a tudomány szempontjai általában erősebbek. Az igazsághoz való ragaszkodás megköveteli, hogy a tudomány eredményeit a legnagyobb mértékben tiszteletben tartsuk.

A gondolkodás – mint tevékenység – eredményei nagymértékben függenek az előfeltevésektől. A koherens és fegyelmezett gondolkodás következtetéseit sok tekintetben meghatározzák a kiindulópontok. Ha például abból indulok ki, hogy van Isten és Ő a gondviselőnk, akkor elfogadhatom, hogy feltámasztotta Jézust, és ezt nem támaszthatom alá tudományos érveléssel, még Isten létevel sem, hiszen a feltámadás csoda és Isten ajándéka. Ha abból indulok ki, hogy nincs Isten, akkor ki kell zárnom a feltámadás valóságát, és ha mégsem kerülhetem el az állásfoglalást, arra kényszerülök, hogy természettudományos, történeti, szociológiai vagy pszichológiai magyarázatot keressek a róla szóló beszédekre.

Mit mondhat a lepelről a tudomány?

Logikailag nyilvánvaló, hogy a lepel vagy Jézus halotti leple, vagy nem az. Ezt a vitathatatlant tényként különbözőképpen értékelik a keresztények és a nem keresztények. Ha kiindulásunk az, hogy Jézus a Krisztus, Isten fia, akit halálra ítélték, megkínóztak, meghalt és feltámadt, akkor mindkét logikai lehetőséget meg kell vizsgálnunk. Ha előfeltevésünk az, hogy nem lehetséges a feltámadás, azaz, hogy Jézus nem támadt fel, akkor csak a második logikai lehetőséggel számolhatunk.

Ha ez a vászon Jézus halotti leple, akkor több mint kétezer éve szőtték, magán őrzi az elmúlt idők nyomait, azonban **egy pillanatban kiemelkedett a történelemből.** Jézus feltámadásának tanúja volt, annak az eseménynek, amely (az előbb említett feltevés alapján) bekövetkezett, azonban egyetlen földi ember sem tudja, hogy mi történt ott a sírboltban a bejárat elé hengerített kő mögött. Nem tudhatjuk, hogy hogyan történt a feltámadás, de **elképzeltető, hogy Jézus testét borító vásznon ennek a titokzatos, egyedülálló eseménynek nyoma maradt.** Ez az esemény nem az emberek szeme előtt történt, és egyetlen hasonló eseményről sem tudunk. Ezért a vásznon őrzött kép keletkezése **nem lehet természettudományos vizsgálat tárgya.** Tehát a radiokarbon vizsgálat eredménye nem értelmezhető tudományos szempontból. Nem értelmes dolog azzal a „természettudományos” magyarázattal kísérletezni, hogy a feltámadás közben valamilyen sugárzás érte a leplet. Vagy így volt, vagy nem: nem tudhatjuk és nem is következtethetünk rá tudományos módszerekkel. (Arról sem gondolkodhatunk, hogy Jézus hogyan gyógyíthatta meg a vakot a nyállal kevert sárral.)

Ha a lepel nem Jézus halotti leple, akkor a radiokarbon vizsgálat szerint a középkorban készítette egy művész vagy hamisító. Ebben az esetben azonban a tudománynak magyarázatot kell találnia a lepelrel kapcsolatos tényekre, és választ kell adni minden kérdésre. Főként arra, hogy milyen technológiával melyik középkori műhelyben készült, miért nem ismerünk hasonló módszerrel készült más képet, legalább egy zsebkendőnyit. Arra is válaszolni kell, hogy

hogyan készülhetett negatív kép (miért nem pozitív), és honnan lehetett a középkori művészeknek olyan orvosi-anatómiai ismerete, amelyekkel a mai orvosok rendelkeznek. A problémák, kérdések sorát folytathatjuk. A tudomány azonban eddig nem tudott választ adni egyetlen kérdésre sem.

Mi látható a halotti leplen?

A képmáshoz való személyes viszonyunk esszenciája a következő. Állandóan szem előtt kell tartani, hogy a kép **két dolgról** tanúskodik: nagypéntekről és húsvétról, **a halálról és a feltámadásról**. Emlékeztet a nagypénteki eseményekre, mintegy kiegészítve az evangéliumokat, és azokkal teljes összhangban. Láthatóvá válik **a szenvedés és a halál története**.

A vászon a **feltámadás emléke** is. Az, hogy egyáltalán létezik, és hogy az arc megjelenik előttem a vásznon, a feltámadás pillanatát őrzi, pillanatfelvétel, – de nem fizikai értelemben, hanem – csoda az, amint csoda a feltámadás.

A lepel szemlélete nem tudásomat növeli, nem is hitemet, hanem a szeretetemet. Hálás vagyok az Atyá-

nak, hogy **megajándékozott** minket Jézus képével, amelyet magunkkal hordhatunk, mint szerelmesünk képét, noha minden nap találkozunk egyébként. Sokszor nézem a képet, mégis nagyon félnék elképzelni az „igazi” arcot. Semmiképpen sem rekonstruálnám.⁶ Nem szívesen néznék a lepel mögé, ahogyan arra sem vagyok kíváncsi, hogy milyen volt Jézus kamaszkora. Szívesen elvagyok a titkokkal.

Jó azonban rátekinteni a vásznonra, és fontos arra gondolni, hogy majd egyszer eljön ama – félt és vágyott – találkozás a titokzatos arccal, ott a lepel mögött.

2005. június 1.

Dr. Baranyi Károly

---

⁶ Tartózkodom attól is, hogy azon gondolkozzam, hogy mi lesz a Mennyországban, kinek lesz a felesége az aszszony, aki itt hét férfinak is felesége volt. Nem tartom izlésesnek, hogy Jézus Krisztusnak a leplen (a lepel mögött) látható titokzatos arcát retusáljuk.